

BAJTÁRSI

LEVÉL

1955. VIII. évf. 6. sz. levél.

51. oldal.

Driebergen, 1955. júni 15.

HASAD A HÍDEK ?

Az éjjel rosszat álmodtam. Van ez így az emigrációban. Az emigrációban? Hát a vasfüggöny mögötti édes Hazánkban akad-e becsületes magyar, akinek bár az álma nyugodt lehetne?

Nem bírtam ismét elaludni. Sokáig.

Ilyenkor mit csinál az ember? Töpreng. Én is töprengtem. Eszembe jutott gyermekkorom, ifjúságom. Majd végig vonult előttem képzeletben egy szép magyar múlt, telve harccal, telve helytállással és telve elnyomással, megalázással... A Himnusz: "...Megtűnhötte már e nép a múltat s jövődőt!"

A jövődőt is? Hát akkor miért ez a sok bűnhődés? H ny évezredre kell egy ezredé nemzedékének előre bűnhődnié?... Es ennek az évszázad nemzedékének?...

Igen. Ennek is kell bűnhődnié sokat. Sokat!

Százötven évi törökuralom után csak feltámadt a nemzet.

A mi bűnhődésünk is feltámadást hoz. Azt kell hoznia. Azt!

Azután 1526-1867. Hogy a beolvasztási kísérleteknek ellenállni bírjanak, a törvénykezés nyelvén a latint tették elődeink. Ha anyanyelvünket nem volt szabad használni, a németet nem engedték magukra erőszakolni...

Es ismét a Himnusz... Es ekkor eszembe jutott a Gott erhalte... Istenem, hogy gyűblöttük ezt a dallamot, mint diákok! Magyarországon, magyar katonáknak kellett Vigyázz!-ban, ó de hogy: Habbt acht!-ban állaniok hangjaira:

Mit szenvedett magyar lelkünk, amikor német vezényszóra kellett harcolnunk édes magyar hazánkért: Magyarorszáért!

Azután magyar vezényszóra harcoltunk, hogy a harcot elveszítsük. El! Vele egész, amugy is Csonthazánkat... Benne ül az ujpogány és a lelkét hasogatja a szegény magyarnak...

S az emigráció meg a mi lelkünket akarja hasítani. Akarja!

Szerettem volna a világba kiáltani, nem, ordítani minden magyar anyának: Vigyázz a gyermeked lelkére:...

Azután végig futott gondolatom az emigrációs kenyérkereset minden változatán. Mennyi megaláztatás a mindennapi kenyérért! Mert nekünk eleinte a kenyérből is csak a penészt adták... S lakóhelyül még ma is csak barak illeti meg magát Bajtársi Közösségünk Vezetőjét is: Egy koros altábornagyot, a m. kir. Csendőrség volt felügyelőjét:...

Majd gondolatom visszatért álomra. S elmélázt m azon, hogy miért is hagytam ott az osztrák kántorságot?... Mert nem énekelhettem tele tudóval, magyarul: "...Ne feledkezzél meg szegény magyarokról!" Es " Tebened bízunk eleitől fogva..." és "...Az bünteti, kit szeret..."

Láttam derék osztrák lelkészünk csodálkozó arcát leküszbőnésembor. Hallottam megértő kedves szavait, amikor könnyekkel küzdve elmondta, hogy én hiába énekelek németül. Nincs az én lelkemnek megnyugvása. Engem magyarnak teremtettek. Es ha nem magyarul mondhatom: "Miatyánk", mindég azt hiszem, a jó Isten nem hallja...

...És most álomban otthon voltam gyermekeimnél, kis unokáimmál. És amikor megkérdeztem a két kis ártatlanságot: Hát imádkozni tudtok-e? Összetették kis kacsóikat és áhítatosan elimádkozták a Miatyánkot... És erre én azt mondtam, hogy én most megtanítom nektek még szebben... És tanítottam, hogy: Vaterunser...

En!... Mi ez?... Hasad a lelkem? Mert hogy munkában németül beszélek, hogy újságokat németül olvasok, németül kell gondolkoznom, számolnom nap mint nap, hát ez velem jár az emigrációval. De a lelkem, a magyar lelkem?!

Remegés fogott el s tovább tépelődtem: Mi lesz akkor nemzetünk kis virágszálkából: a magyar életfa kis bimbóiból s ifjúságunkból? Hiszen nekik az iskolában úgy kell mondanik: My God, Mon Dieu, Mein Gott, Mio Dio... És otthon?... Még oroszul is tilos Isten nevét kiejteni. Csak titokban. De azt magyarul.

Oh, ti magyar anyák! Hát van-e nyelv e világon, melyen a lélekből annyi alázat és áhitat, annyi tisztetet és szeretet, annyi fájdalom és reménység, annyi könyörgés és hála zengene és szállna fel a Magasságba, mint édes anyanyelvünkön, megkínzott magyar lelkünkben, hogy: "En édes jó Istenem!"

Mi lesz gyermekeinkből, mi lesz unokáinkból, ha a mi lelkünk, csak álomban is hasadni kezd...?

Emigráció! Te telhetetlen szörny! Mit akarsz?... A szívem ott maradt vérzőn a vasfüggöny mögött. Eszemmel és testemmel a munkadómat kell szolgálnom. Az enyém igaziban csak az egészségem, még jobban a betegségem... A lelkemet akarod?!

Nem adom! Érted-e? N e m a d o m!

En a lelkemet a Magyarok Istenétől kaptam. Néki kell visszaadnom... Egészen!...

Mit is kezdene a Teremtő egy hasadt magyar lélekkel?...

Nem! A lelkemet nem adom! N e m a d o m!

..-

Nennyei Atyám! En édes jó Istenem! Bocsásd meg, ha büszke magyarságom és magyar büszkeségem lázadoz... Nem Ellened!... Brevetted!... És a Te árva, poklok kínjaiban fetrengő és szerteszort, de Tőled soha el nem tántorodó, csak Benned reménykedő magyar népedért!

..-

Hogyan is adhatnám?... Hiszen a Tiéd. Egészen a Tiéd!

(Nagyapa)

-o-o-o-o-

ÉDES ANYANYELVÜNK.

Magyar a mi édes anyanyelvünk,
Nincs ennél különb itt a sárteken.
Cseng mint az acél, mint az ércharang,
Vág mint a villám az Isten egén.

Magyar a mi édes anyanyelvünk.
Mint vadvirágnak, ezer a színe.
Mintha angyalok harsonáznának,
S anyanyelvünkön az ég zengene.

Hasít mint villám, vág mint kardpenge,
Himporos mint a rózsaszírom.
Kemény mint gránit, mégis simán száll,
Mint lágymint esti szél a lombokon.

Üvegcharang a mi édes anyanyelvünk.
Dallamba szöve isteni zene.
Mintha az égnek dalos madárkája
Magyar nyelvünkön himnuszt zengene.

Tündérvilágok színpompázatán
Orgonázik át szép nyelvezetünk.
Mintha az Urnak ujja orgonalna,
Nennyei zengés nyelvszerkezetünk.

Nincs szó, mit nyelvünk színeznit ne tudna,
Círádát rak a sáros rögre is.
Nóta a nyelvünk s hogyha víg az Isten,
Nyelvünkön dalol még az Isten is.

Hajas István.

-o-o-o-o-

MEGVALTOZOTT A VILAG.

A világpolitikának olyan stádiumába léptünk, hogy ma már merészség nélkül azt mondhatjuk, -minden lehetséges! Rotyognak a politikai bosszorkönyv konyhák fazekai s eddig soha nem tapasztalt sűrűség-forgás, konferenciák, látó utasok, bizalmas megbeszélések, erre való újabb meghívások stb., arra mutatnak, hogy valóban sorsdöntő történelmi idők tanui vagyunk.

Megindult a politikai börzén a nagy adás-vétel. Kínálatban nincs hiány s a keresleti kedv feltűnően szíves. Miután a kínálat és kereslet viszonya alakítja ki az árakat, talán nem lesz nehéz az üzletkötéshez a megfelelő árakat is megtalálni.

Ha valaki csak pár hónappal ezelőtt azt jósolta volna, hogy mindez bekövetkezik, furcsa következményeknek tette volna ki magát. Ezért mondhatjuk ma, hogy megváltozott a világ s minden lehetséges:

Így lehetséges egy olyan vadházasság Nyugat és Kelet között, mely az egymás-melletti élest egy hosszabb időre is lehetővé teszi. Amennyiben ez bekövetkeznék, hazánk sorsában is mélyreható változások történhetnek s márcól-holnapra, -ha nem is Austria példájára, de egy gyökeres rezsimm-változás lehetséges békés megegyezés, adás-vétel alapján. Hogy mi lesz ennek az ára, talán már tudják is a "börzések".

Egy ilyen nemzetközi adás-vételi szerződés lehetősége mindinkább halványítja a magyar katonai emigrációnak azt az eshető -ségét, hogy egy felszabadítási akcióban tevőlegesen részt vehessen, de ezzel együtt annak nemzetközi fontossága is lényegesen csökkenhet. Ezzel szemben a Közbiztonsági testületek (csendőrség-rendőrség) emigrációjának szerepe részint a pótolhatatlan szakképzettség és feltétlen szükségesség folytán óriási mértékben megnövekedhet.

Joggal feltehető, hogy a változó rezsimmel együtt szükség-szerűen megváltozik az erkölcsi rend s ezzel együtt az általános emberi szabadságjogokról addig alkotott ferde felfogás is "nyugati" értelmezést kap, ami magával vonja egy új szakképzett, minden vonatkozásban feladata magaslatán álló és partatlan közbiztonsági testület felállítását amelyben minden bitonnyal elsőrangú szerepet kell kapjon úgy az otthon, mint az emigrációban élő csendőr és rendőr testület minden arra alkalmas tagja.

Haga az a lehetőség, hogy ez rövidesen bekövetkezhet, -na minden lehetséges-, teszi szükségsszerűvé, hogy félretéve mindenféle egyéb szempontokat, szorosan markoljuk meg egymás kezét s függetlenül mindenkitől és mindentől használjuk fel az időt arra, hogy komolyan felkészüljünk egy esetleges szolgálatba lépésre.

Csak egy minden vonatkozásban egyetemes lépést nyújtó, feyelmerett emigrációs csendőrség-rendőrség nyerhet jogosultságot arra, hogy a felmerülő kérdéseket az adott pillanatban alkotmányos szervekkel le- és megtárgyalja.

Fenti elgondolás nem javaslat, csupán egy lehetősége a közeli jövőnek.

-o-o-o-

A-20.

BAJTÁRSÁK! OLVASÓINK! FIGYELEM!

Julius 18-án megtörténik a "négy nagy" találkozója, melyen fontos döntések történnek. Talán sikerül a szabadvilág Vezetőinek rákényszeríteniük az oroszokat a világ békéjének békés úton való megvalósítására.

Nincsen igazi béke a vasfüggöny mögötti rabnemzetek szabadságának visszaadása nélkül! Ennek érdekében mindenki tegye meg, ami tőle telik. Magán levélben fél kell hívni a lakóhelyeken tartózkodó örvendő befolyásos polgárok figyelmét a mi magyar nemzeti ügyünkre. Beadványokat kell intézni az illetékes külügyminiszterekhez, államfőhöz annak érdekében.

Nem lehet a tartós világbékét létrehozni az orosz által javasolt európai semleges blokk létesítésével. E z csak az idő elődázását jelentené, pedig az idő már csak az oroszoknak kedvez!

Nem lehet ko-egzisztencia az istenes emberek és az istentelenek között:

Az orosz gyengeség színlelt is lehet, mint volt az már a finnekkel való háborújukban.

A vasfüggöny mögötti országok területét el kell hagyniok

az orosz csapatoknak, mert ezt nemcsak a most tárgyalt nagyok, hanem más nagyhatalmak által is garantált előző nemzetközi szerződésben az orosz vállalta. Az osztrák államszerződés ratifikálása után ezt teljesíteni kell, különben vérszenet kap újból kötendő szerződésekben vállaltak nem teljesítésére.

Tartassék népszavazás a vasfüggöny mögötti országokban a szabad vélemény nyilvánításra való lehetőség biztosításáért! Ennek eredménye alapján döntenek az érdekelt nemzetek jövőbeni hovatartozásáról és államformájáról.

Cselekedjék tehát most minden jó magyar, mert az idő sűrges. Senki ne felejtse közülünk, hogy nemcsak magáért, hanem a hallgatásra kényszerített, a vasfüggöny mögött kizsárolt, nyomorúságban életét tengető magyar népérékében is cselekszik.

-o-o-o-

Cs. 11.

ILUS.

Ahogy ez már lenni szokott, a szemrevaló, tataros lány körül sokan tették a szépet. És ha még lo láncc föld is mögötte áll a falusi házzal, meg egyéb épületekkel, no meg más mindennel, akkor azután nem csuda, ha Tamás Ilus nem győzte hessegetni a mézre éhes darazsakat. És csak hessegette. Pedig volt köztük ilyen is, olyan is; paraszt gazda módos fia is, meg községi írnok is, szőke is, meg barna is, volt ki darutollat tűzött kalapja mellé, volt árvalányhaját hordó. Ilus meg csak hessegette őket... Igaz egyikhez talan barátságosabb volt, mint a másikhoz, de... egyik sem volt az igazi...

-Te lány, oszt' ne válogass már annyit, mert lassanként hirbe hoznak, hogy tán a mesebeli királyfira vársz - mosdatta az anyja.

-Ahoz menj jányom, kihez a szíved is vonz - biztatta az apja.

És Ilus várt és csak tovább hessegette az érett, kiváncsinos gyümölcsön lakmározni akarókat...

A falujában a számbajöhető legények el-elmaradoztak, ki itt, ki ott, ki így, ki úgy keresett és talált tapaszt a sebre, melyet Ilus ütött a szívéen. Halálos egy sem volt.

A szomszédos egyik faluban élt Üzbég János gazda is. Termete sudár, arca csattant ki az élettől. Ilusnál vagy tízegynéhány évvel idősebb. Neki is szépen jutott örökség. De... egy kicsit suta volt Suta, mert hiányzott a bal alsó karja. Nem holmi korcsmai verekedésben, nem is ittas állapotban esett el és törte azt el, hanem egy orosz géppisztoly lötte szitává. Az orvosoknak a kórházban csak el mellett a sebet kötni, megtisztítani a még fityegő részekről.

Üzbég János csak úgy véletlenül került a Tamás portára. Lovat akart venni. Tetszett is Tamás György saját neveltje, de az árban sehogysem tudtak megegyezni. Ilába volt borocska is, szalonna is, Ilus lészitette tőpörtyüs pogácsa is. Minden izlett, tetszett, de a vétel még sem jött létre.

-Gondolja meg magát Gyuri bátyám.

-Meggondoltam János. Az árból nem engedek.

-Én meg nem adhatok többet érte.

-Édesapám engedjen valamit, János maga meg igérjen valamit - szólt közbe az alkuba Ilus is.

-Szereztek még egy lovat Tótfaluban is. Azt is megnézem. Ha nem felel meg, visszajövök - köszöntött el Üzbég János.

A bucsuzkodó kézfogásnál azonban mintha Ilus keze kicsit hosszabb ideig maradt volna János tenyerében és mintha szemek valahogy melegebben, sokat mondóbban csillogtak volna.

-A tótfalusi ló nem az, amilvent én akarok - köszöntött be vagy két hét múltán Üzbég János.

Ekkor sem egyeztek meg. De a lóvétel, vagy inkább a venni akarás megismétlődött. Mondhatni kéthetenként.

A falu hirtherdő vénasszonyai már is tudták, nem lovat akar venni Üzbég János, Ilus akarja, azért jár ide.

Minek volt igaza, nehéz eldönteni. Mert egy szép napon a Tamás György pompás almás-szürkéje mégis csak gazdát cserélt. Üzbég János vette meg.

Talan két hónap is eltelt, hiába várt Ilus a ház előtti kispadon vasárnap délután litánia után.

Egy nyári vasárnap késő délután, mintha ismerős kicsi

zörgés közeledne. Megjött Üzbég János. Egy kézzel hajtott és mégis biztosan kezelte a gyeplőt.

-De regen nem láttuk János- csicsereggett Ilus.-Kerüljünk beljebb az udvarra, ott ülünk le, míg Anyámék hazajönnek.-

-Nem jöhettek, mert a munka sok, meg azután össze is akartam tanítani a lovakat. Most már jól megjárnak.-

-Nem fél, hogy nem tudja megtartani azokat félkézzel?-

-Nem Ilus. Feláldoztam egy karomat, de ezzel a pótkézzel és a meglévő jobbal mindent el tudok végezni úgy, mintha mindkettő ép volna.-

-Mindent? - És Ilus piros arca, még lesütött szeme sok mindent mondott...

-No nem mindent. Leendő asszonyomat csak a jobb karommal tudom majd átölelni, de oly szorosán, hogy érezze ő is, egy ép karral is meg tudom védeni mindentől és mindenkitől. Küzdes az élet, de nekem csak olyan asszonyom lesz, aki félkézzel is egész embernek tart, mert más nem kell. Kettőnk munkája kiegészíti egymást. Nekem nem nagyon, hanem megértő, szerető, jólelkű asszony kell, aki megbecsül engem, mert én őt mindenki elé és minden fölé helyezem. Egyszóval: Feleség. Felestárs jobban, rosszban.-

-Igaza van János- szólt közbe Ilus, hogy zavarát és szemének meleg csillogását palástolja, a földön szaladó, üzködő hangyákat figyelte.

János szívét is, szemét is valami melegség járta át, amikor Ilus zavarát látta. Remegő kézzel fogta meg a lány kezét.

-Ilus! Én nem vagyok és sohasem voltam a sok beszéd, ígéretnek embere. Én egyszerű, őszinte, becsületes ember voltam, vagyok és leszek. Mindig a tettek embere voltam, de amint és ahogyan tettem, meg az eredményt sohasem vertem nagyra. Kerültem mindig a feltűnést. Akarna-e, tudna-e egy félkarú ember felesége lenni? Ne adjon most választ. Gondolja meg, de nagyon... Kérdezze meg a szívét, azután döntsön, de a mostani beszélgetésünkről még a szüleinek se szóljon. Holnapután ünnep van. Én ebben az időben megint eljövök. Ha a ház előtti kispad üres lesz, tovább megyek, ha vár ott valaki rám, az az én leendő kis Feleségem lesz.-

-Meggyólok János és a felcseletet kívánsága szerint csak holnapután adom meg.-

Ilusnak a két nap hosszu volt. Talán évekig tartott... Aludni sem tudott vagy talán nappal is mindég álmódott... Csak a szeme ragyogásából, a meg-megrezzenő keze mozdulatából, elmélázó tekintetéből lehetett volna kiolvasni, hogy bensőjében valami megy vége. Nem az adandó válaszon töprengett, mert azzal tisztában volt már akkor, amikor János feleség l kérte. A kimondhatatlan boldogság izgatta, a sóvárgás és a várás, amíg a két nap eltelik. Állta az ígérét. Nem szólt senkinek és így talán még nehezebb volt, mert egyelőre boldogságának titkáról hallgatnia kellett.

Az ünnepnap délutánján nem ült ki a kispadra. Csak a tornác könyöklőjén leste, várta türelmetlenül az ismerős kocsi zörgést. És ha gyalog jönne? Akkor is látja, akkor is lesz ideje kimenni, várni azt, aki neki most már a legdrágább, az egyetlen...

A beigért időben mintha zörögne a kocsi. Ilus szíve nem a helyén, hanem agyában, torkában, mindenütt örülten dörömbölt. És amikor meglátta Jánost, ahogy félkézzel, büszke tartással hajtotta a lovakat, a kaput tárta ki és csak a kispad mellé tudott állni, de örömeiben, boldogságában reszketve, remegve...

János behajtott a kapun, füttyentésére szinte megtorpanva álltak meg a megizzadt lovak.

Boldog örömmel ugrott le az ülésről.

-Válaszért jött János? Megadom. Nem ültem a kispadon...-

Egy pillanatig János úgy állt ott, mintha taglóval ütötték volna fejbe. De csak egy pillanatig, mert a következő másodpercben Ilus karolt beléje:

-Szeretem János szívem teljes meglégvel, a felesége leszek boldog örömmel. Nem számít az, hogy nincs balkarja. Én pótolom azt munkámmal, gyengédséggel, szerelmemmel, megbecsülésemmel. Büszke vagyok rád és a nem létező balkarodra, mert azt értünk áldoztad fel... De most menjünk be a házba, jelentsük be mátkaságunkat, kérjük apám és anyám áldását arra a frigyre, amely örökre összeköti életünket, minket boldoggá, nagyon boldoggá tesz.-

Tamásék örömtönynek között adták áldásukat a fiatalokra.

-János fiam, tudsz dolgozni félkarral?-

-Tudok Apám. Hisz így dolgoztam mindent már tíz éve. Csak egyet nem tudok: Iluskámat két karom közé zárni. De az ép eggyel is tartom és érzöm oly biztonságosan, mintha mindkettő meglenne.-

-Hogy vesztiteted el a karodat?-

-A kárpáti harcokban. Az ellenség támadott és mi, az ottani csendőrsz. tagjai nem tudtuk tétlenül nézni az ellenségés túlerőt. Segítségére siettünk a honvédeknek, bárcsak tizen voltunk. Azt nem mondom, hogy a mi segítségünkkel, de együttesen feltartoztattuk akkor az oroszokat. Mi csendőrök mindannyian ismertük a vidéket és az ellenség hátába igyekeztünk. Ez sikerült is, de közben engem nyomorékra lőttek, a velem volt másik csendőr ott hősi halált halt. De az ellenség igen nagy árat fizetett a hőnökért. A géppuska aratott közöttük. Ezt azonban nem mondtam még el senkinek, nem kenyerem a dicsekvés.-

-Fiam mi csak egyet kérünk Tőled. Tedd olyan boldoggá a mi Iluskánkat, amint megérdemel.-

-Ezt ígérem és Isten segédelmével meg is tartom!

-o-o-o-

EMBERÖLÉSNEK LÁTSZÓ BALESET.

Közellátási ügyben nyomoztam 1943 nyarán Tolna-megye több községében s így Felsőnyéken is. Ezt a községet jól ismertem az oroszai őrsön teljesített négy évi tartamu szolgálati időből. E falubeli sok jó ismerőssel való beszélgetés közben megtudtam, hogy vitéz Kovács János ottani lakos felesége 3-4 nappal előbb járom szeggel agyonütötte, azt is beszélték, hogy megmérgezte, mondták, hogy mi tudja mit csinált neki, de az biztos, hogy a mentőket szállították a szekszárdi kórházba, ahol másnap meghalt. Elmondották azt is, hogy vitéz Kovácsné nem szerette a férjét, sokat veszekedtek és ezért tette el lábálól.

Neveztetek személyesen is ismertem az Orzoran teljesített szolgálati időből, mert az őrsparancsnok is vitéz volt és, ha utjába estek őrskörletünk vitézei, azokat hosszabb-rövidebb időre személyesen felkereste. Én mint kezdő csendőr többizben voltam járőrtársa őrsparancsnokomnak s így ismertem meg Kovácsékát, de meg három izben is tartottunk náluk házkutatást elrejtett puska után. Egyizben én találtam meg a furfangos módon elrejtett puskát, mely alkalommal Varga Domokos törm-nek voltam a járőrtársa.

Ifj. vitéz Kovács, tehát a várományos, aki akkor még legényember volt úzte az orrvadászatot. Ezt mindenkor magára is vállalta és a feltalált puska ügyet is ugy tüntette fel, mintha arról apjának nem lett volna tudomása. Ennek ellenére a vitézi székkapitányság szigorú megfedésben részesítette az apát azzal a figyelmeztetéssel, hogy ha újból okot szolgáltatnak a feljelentésre, akkor megfosztják vitézi címűtől és elvesztik a lo hold vitézi telket is. Mi őrsbeliek pontosan tudtuk, hogy az apa ugyan olyan orrvadász, mint a fia és csak mese az, hogy az előbbinek a feltalált puskáról nem volt tudomása. Minden esetre a vitéziszék figyelmeztetése után még óvatosabbak lettek az orrvadászatban.

Felkerestem a községi orvost is, aki vitéz Kovács halálozásával kapcsolatban elmondotta, hogy pár nappal előbb egy délután 5 óra tájban hívták Kovácsék lakására, mert az haldoklik. Ő azonnal odasietett és vitéz Kovácsot házuban egyik szoba és a folyosó közötti bejáratban hanyatfekve eszméletlen állapotban találta és az orrán, száján a vér gyengén szívárgott. Alaposan megvizsgálta, a legkisebb külsérelmi nyomott sem talált, mentőreért telefonált, kik a szekszárdi kórházba szállították be, ahol anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, másnap meghalt. A kórházi orvosok megállapítása szerint az elhunyt egy székről esett le, minek lövethetében belső elvérzésben meghalt. A székről való leesést Kovácsné neki is elmondotta azzal, hogy a férje trágját szállított a mezőre, de közben bement, hogy a székrényről levegyen valamit, egy székre állt fel, arról esett le. Kérdésemre, hogy a furcsa balesetről miért nem értesítette az őrsöt, az orvos azt mondotta, hogy azt a szekszárdi kórháznak kell megtenni.

Megállapítasom szerint az őrs a fenti balesetről még ottilétemkor se tudott. Vitéz Kovács kórházban halt el s az orvosi megállapítás a halál okát valószínűsítette, így eltemetéséhez különleges engedélyre nem volt szükség. El is tetették pár nappal a faluba való érkezésem előtt.

Az egész esetet különösnek találtam és a sok mende-monda meghallgatása után felkerestem vitéz Kovácsnéat, hogy tőle érdeklődjem

meg férje elhalálózásának körülményeit.

Vitéz Kovácsné hét évi távollét után is felismert, bár polgári öltözetben voltam. Érdeklődésemre az orvos előadásával egyezően monddta el az esetet azon hozzáadással, hogy ő a baleset napján az udvarban lévő díófa alatt mosott és amikor férje a házba bement, rövid idő eltelte után valami zuhanást hallott, amire besietett és észlelte, hogy férje a folyosón fekszik eszméletlenül, orrán, száján vér szivárgott és mellette volt a feldült szék. Azonnal a szomszédjához szaladt, aki kihivta a községi orvost.

A két előadás lényegében tehát megegyezett, de Kovácsné a beszélgetés közben ideges magatartást tanusított, amelyből azt véltem megállapítani, hogy valami takargatni valója van és nem őszinte. Cselhez folyamodtam és azt monddtam neki, hogy most érkeztem Szekszárdról és ott a férje kórházi ágyánál jelen volt ápolónő -kinek az elhalt, amikor rövid időre visszanyerte eszméletét, mindent elmondott- másként ismertette a balesetet. Mondja el hát a dolgot, amint az történt, mert a meséjével csak saját magát teszi ki további meghurcolásoltnak és kellemetlen ségelmek.

Erre vitéz Kovácsné zokogva elmondotta, hogy amikor férje megakta a szekeret trágyával, bement a szobába és egy Kovács által gyártott puskát akart kihozni. A puska tusát lecsatolta és egy öreg nagykabát zsebébe tette, a csövét pedig a kabát belsejébe csavarta. A puska olyan volt nagyjából, mint a levente-puskák és ugyan olyan töltény is kellett hozzá. A billentyű körül nem volt védővas (Sátorvas). A puska töltött állapotban volt. Ahogyan férje magához szorítva vitte ki a becsavart puskát, az elsült és a lövedék a kabát három rétegen átfuródva az elhalt bal orrlukába hatolt s bentmaradt a fejében. A lövés hallatára futott a folyosóra, ahol férjét eszméletlen állapotban elterelve találta. Első dolga az volt, hogy a puskát és a kabátot elrejtette, a felfordult székét helyére tette és utána szaladt a szomszédok segítségért. Először csak azért nem monddt igazat, mert félt, hogy a vitézi titket elvesztik, ha most biztosan megtudják, hogy a férje is orvvadász volt. Sokszor könyörgött urának, hogy hagyjon fel az orvvadászattal, de az nem volt arra hajlandó.

A bűnjelt képező puskát és kabátot is előadta Kovácsné s elmondotta még, hogy fia jelenleg az orosz harctéren van.

Megállapításaimat távbeszélőn hoztam az ozerai űrs tudomásra és amikor onnan járőr a helyszínre érkezett, átadtam annak a bűnjelket is a további nyomozásra.

Az egész leírásnak nem az volt a célja, hogy mikénti eljárásom ismertessem, hanem az, hogy abból a tanulságokat levonjuk. Ezek pedig a következők: a./orvosi vélemény dacára is nyomozni kell a csendőrnek, ha valamely halálesettel kapcsolatban híresztelések kapnak lábra; b./külső sérelmi nyomok hiányában is belővethet belső elvérzés folytán hirtelen halál; c./kis lövedék külső sérelmi nyom hátrahagyása nélkül belekerülhet az agyba s nagyobb vérzés nélkül is halált okozhat; d./a falu pletykája kell, hogy nyomozásra serkentse a csendőrt egyrészt a valóság megállapítása végett, másrészt a rágalmozott becsületének helyreállítása céljából.

Az űrs járőrének felsőnyélre való beérkezése után még három napig nyomoztam e községben közellátási ügyekben s így azt is tapasztalhattam, hogy a való tény hamarosan mindenki tudomására jutott és megszűntek a vitéz Kovácsnéra vonatkozó rágalmozok, mende-mondák és pletykák.

Somos Máttyás v.törm.

-o-o-o-

AHOGYAN MI LÁTJUK.

F.évi május hó 15-én az illetékes külügyminiszterek által aláírt osztrák államszerződés főbb pontjai:

Ausztria visszanyeri teljes állami függetlenségét. Területe érintetlenül az marad, ami 1938. június 1-én volt. Megtiltatott a Németországhoz való csatlakozása. Ausztria biztosítja az állami fenntartáságra alatt élő személyeknek az "emberi-jogok"-at; biztosítja a területén élő szlovén és horvát kisebbségnek nyelvük szabad használatát és a más osztrák állampolgárokat megillető politikai és kulturális jogokat (figyelemre méltó, hogy csak a szláv kisebbségek részére, de pl. a Burgenlandban élő magyar kisebbségről még említés sem tétetik); egy, a semlegessége védelmére felállítható, korlátozott létszámú osztrák hadse-

regben tilos olyan személyeknek szolgálni, akik valaha nemzeti szociális-
ta szervezeteknek tagjai voltak, vagy a német hadseregben ezredesi vagy
ennél magasabb rendfokozatot értek el; tilos az osztrák hadsereget kü-
lönleges- nehéz vagy tömeges megsemmisítésre alkalmas fegyverzettel
felszerelni; a Szovjetuniónak joga van 30 éven át az Ausztriában 1937-
ben termelt olaj 60%-ra és jogában áll még 8 évig kutató fúrásokat vé-
gezni s azok eredményét még 25 évig kihasználni; megkapja a Szovjet a
D.D.S.G.-nek mindazon vagyontárgyait, amelyek Magyarországon, Romániá-
ban és Bulgáriában találhatóak s ezenkívül Ausztria a területén felta-
lálható német vagyonért köteles a Szovjetuniónak 6 éven belül 150 mil-
lió dollárt fizetni. A megszálló csapatok 90 nappal a szerződés hatály-
ba lépése után elhagyják Ausztria területét. Megjegyzendő, hogy a szer-
ződés akkor lép hatályba, ha azt az érdekelt államok ratifikálják, tehát
törvényhozó testületeik azt megszavazzák és az így jóváhagyott szerző-
dési okmányokat egymásközt kölcsönösen kicserélik.

A fentiek alapján szembetűnő, hogy bár hadisarcot nem követel-
nek Ausztriától, ami azt jelenti, hogy a nyugati hatalmak minden anyagi
kártérítésről lemondtak, mégis a Szovjetunió bírsági anyagi előnyöket és
hatalmas vagyon biztosított magának a szerződés aláírásával, ha nem is
hadisarc címén.

Tudni vélik azt is, hogy van e szerződésnek egy nyilvánosság-
ra nem került záradéka, mely azt tartalmazza, hogy Ausztria nem köthet
katonai szövetséget más államokkal és nem adhat engedélyt arra, hogy
idegen hatalmak katonai támaszpontokat létesíthessenek a felségterüle-
tén.

Bizony Ausztria állami függetlenségének helyreállítását nagy-
on is drágán vásárolta meg s az az öröm, ami a szerződés aláírását kö-
vető napokban ott fellángolt, már nagyon is lanyhulóban van, különösen
józan gondolkodású és számotvetni tudó osztrák körökben.

Itt említjük még meg, hogy az osztrák kormány elhatározta, mi-
szerint a jövőben minden nemzetközi vizálytól távol tartani szándékozik
magát és schweizi mintára "felfegyverzett semleges" államként akar be-
rendezkedni. Szakértők véleménye szerint ez katonai földrajzi helyzeté-
nél fogva gyakorlatilag nehezen lesz megvalósítható.

A potzdami szerződés értelmében, az Ausztriából való kivonu-
lás után 90 nappal, Magyarországból és Romániából is ki kellene vonni
a szovjet csapatokat. Most aztán a nyugati hatalmakon mulik, hogy mi-
ként tudnak érvényt szerezni az orosz által is vállalt e kötelezettség
betartására. Reméljük, hogy a julius közepére tervezett nagy találkozón
erre is sorkerül.

Az U.S.A. külpolitikai vezetői tisztába vannak azzal, hogy a
jelenlegi orosz külpolitikának két fő célja van: 1./Nyugatnémetország
katonai felszerelését késleltetni, illetve megakadályozni; 2./ amerikai
csapatok kivonása Nyugateurópából. A fentiek tudatában el vannak hatá-
rozva arra, hogy ha Moszkva Németország semlegesítését javasolná, úgy
Washington követeli annak Lengyelországra, Csehszlovákiára, Magyarorszá-
ra és a többi u.n. csatlós államokra is a kiterjesztését. Reméljük, hogy
a semlegesítendő területeken szabad választás mellett népszavazás ut-
ján döntenek majd a jövőbeni állami és politikai berendezkedésről. Ha
ez megtörténik, akkor hagyhatják el az amerikai csapatok nyugodtan Eu-
rópát, mert biztosra vesszük, hogy egy népszavazás nem fog eredményezni
a kommunistákhoz való csatlakozást.

Nyugatnémetország politikai pártjai a Németország semlege-
sítését célzó orosz javaslatot elutasították.

A Szovjetunió még engedmények árán is törekszik egy új eu-
rópai semleges blokk létesítésére, amelyen azonban a Tito-féle kommu-
nista berendezkedést óhajtaná megvalósítani. Bizonyára ezt a célt
szolgáltatta a Hruscsov által vezetett orosz delegáció belgrádi látogatá-
sa is, amelynek Bulgánin szovjet miniszterelnök is tagja volt. A ki-
szárgott hírek szerint hűvösen fogadták Jugoszláviában az orosz kül-
döttséget, de a tárgyalások zárt ajtóik mögött folytak és ismerve a kommu-
nista módszereket, azokon nemcsak a két kommunista párt eszmei kibé-
küléséről tárgyaltak, hanem talán egy meg nem támadási szerződés meg-
kötéséről vagy legalább is mindkét oldali semlegességről. A washing-
toni jugoszláv követ minden esetre már a tárgyalások megkezdésekor,
május 24-én jónak találta az U.S.A. külügyminisztere előtt kijelenteni,
hogy Jugoszlávia nem fog visszatérni a szovjet szövetségbe. A dikta-
torok, így Titó étvágya is kimeríthetetlen és nagy kérdés, hogy nem-e

ígérték: oda neki a belgrádi tárgyalások alkalmával annak a semleges blokknak az uralmát, amelyet -ha minden kötél szakad- Németország li-kapcsolásával is létesíteni akar a Szovjet Délkelet-Európában.

Az orosz engedelmenség Japánnal szemben is megnyilvánult, mert béketárgyalások kezdődtek Londonban. A Kurili szigeteket is visszaadná Japánnak azon kötelezettség vállalása ellenében, hogy a szigeteken nem fog katonai támaszpontokat létesíteni és semlegességet vállal.

A szovjet csapatok május 24-én Port-Arthur kikötőjét is ki-űritették és átadták azt Vörösőrnének. E kikötőt még 1905-ben a japánok foglalták el Oroszországtól és a második világháború végén, mikor már Japán veresége biztosnak látszott, szállották azt meg az oroszok.

Mint külön érdekességet említjük: meg azt a június 8-án nyilvánosságot kapott hírt, hogy a szovjet kormány diplomáciai úton meghívta Adenauer német kancellárt Moszkvába közvetlen tárgyalások céljából. Időközben Nehru, India miniszterelnöke Moszkvába repült, aki pedig egy sajtóértekezleten csak a közelmúltban a Kominform megszüntetését követelte, mert ennek az idegen államok belügyeibe jogtalanul beavatkozó kommunista szervezetnek a kikapcsolása nagyban hozzájárulna az általános nemzetközi feszültség megszüntetéséhez.

Az utóbbi közlésekből tényként megállapítható, hogy Moszkva a diplomáciai akciók sorozatával akarja behozni azt az előnyt, mit a párisi egyezmények ratifikálása után a szabad világ vezetői elértek. A "négy nagy" közel jövőbeni találkozásán elválik majd, hogy ez mennyire sikerült.

-o-o-o-

MEGHÍVO.

A Welland-Port Colborne-i és a Hamilton-i csendőri bajtársi csoportok a clevelandi csoport kezdeményezésére 1955. július 2 és 3-án (szombaton és vasárnap)

"10 éves csendőr találkozó"

néven nagyobb szabású bajtársi összejövetelt rendeznek Welland, Ontario, Canadában, az East Main Street-en fekvő Szent János Park-ban (kb. 2 miles-re a város keleti szélétől). Az úttestről való behajtásnál feltűnő "CSO" utjelző-táblát helyezünk el.

Erre a találkozóra az észak-amerikai kontinensen élő összes csendőri bajtársi csoportok tagjait, hozzátartozóit és barátait szeretettel meghívjuk. Kérjük a csoportvezetőket, hogy erről csoportjaik minden tagját és a szorványban élő bajtársainkat is értesítsék.

PROGRAMM.

Érkezés: 1955. július 2-án, szombaton, lehetőleg a kora délutáni órákban. Fogadás, bemutatkozás, üdvözlés, szállásokra való elvezetés a helyszínen levő bajtársaink által.

Délután: Szabad program, városnézés, fürdés, ismerősök látogatása stb. Este 7 órakor: Piknik-szerű vacsora, ki-ki sajátjából, szalon- és zsvianypcsenye sütés stb.

Este 9 órakor: Ünnepléses tábortűz a jelenlévő bajtársak által rögtönzött műsorral. (Üdvözlések, beszédek, szavalatok, hanglemek, zeneszámok stb.) Kérjük a zenéző bajtársakat, hogy hangszereiket hozzák magukkal (gítár, mandolin, furulya, harmonika stb.).

Ünnepl. beszédre felkérjük vitéz Szabadhegyi Ferenc vezérőrnagy urat, egyetlen tengeren innen élő tábornokunkat.

A találkozóra meghívtuk Canadában élő nagy magyar művészeinket: Szelezcky Zitát, Harasztosy Iránt, Naszódy Sándort és Veszely Pált. Művészeink ígéretet tettek a találkozónkon való megjelenésre és a tábortűzön való szereplésre.

Takarodó: A tábortűz után, a kora éjfél utáni órákban.

Ébresztő: Július 3-án, vasárnap reggel tetszés szerint a szállásokon.

Istentiszteletek: A város négy magyar templomában 11 órakor. (Welland lakosságának 1/3-a magyar, 15 mérföldre a Niagara vizesétől).

Utazni és ismerkedni vagy U.S.A.-beli bajtársaink néhány órási autótúrán megtekinthetik vezetésünk mellett Hamiltont és Torontót, az Ontario-tó mentén vezető híres Queen Elizabeth highway-n.

./.

=====
Ezton köszönettel nyugtázzuk az Ön . . . hozzájárulását a B.L.-re
=====

Déltán: Szabad részvétel a magyar egyházak által rendezett évi pikniken, esetleg rögtönzött csendőr műsor a helyszínen.

Hazautazás: Tetszészerinti időben.

Részvételi díj: Személyenként 1 dollár. Étkezési és szállás költségeit ki-ki maga viseli. Hűsítő italok, szendvicsek, mézeskalácsok a helyszínen vásárolhatók. A szabad életet kedvelő bajtársak hozzanak sátrat maguk alá. A nagy távolságok okozta fáradtságot és utazási tördöttséget bőven kárpótolni fogja a 10 éves találkozó ha gulata, régi igaz bajtársak újbóli egymásratalálása.

Esős idő alkalmával találkozónkat a wellandi Plymouth Road-i magyar gör. kat. egyház templomának disztermében rendezzük.

Minden Bajtársat, Hozzá tartozóját, Csendőr Barátot igaz szeretettel várunk!

Welland, 1955. május 27.

Viszontlátásra:

SZATHMÁRY KÁROLY s.k. csoportvezető.

-o-o-o-

KÖZLEMÉNYEK, HIREK.

Német nyugellátási jogosultság valószínű elismerésére vonatkozó adatok: Idevaló bejelentésére lapunk f. évi 4. számában közzétettek kapcsán felhívjuk Bajtársaink figyelmét arra, hogy német kötelékben vagy ilyenekkel együtt teljesített harcok helyét, idejét s időtartamát kell közölniök az akkori honvéd és német p-ság, illetve parancsnokok megnevezésével. Csak ilyen adatokat tartalmazó közlések alapján szorgalmazhatja az MKCSBK Vezetősége az igényjogosultság elismertetését.

Bajtársainkat kérjük, hogy pontos új címüket lakás és címváltozás esetén az illetékes csoportvezetővel vagy azzal, ki lapunkat részükre továbbítja időben közölni szíveskedjenek. Sok felesleges munkát és költséget takarítunk meg, ha a változásról időjében értesülünk.

Passa János Franciaország és Juhos Imre Austria, bajtársaink feleségei f. évi április hó 27-én, illetve május hó 5-én egy-egy egészséges fiúgyermeknek adtak életet. Előbbi a kereszttségben István, utóbbi Imre-István nevet nyert. Többen vagyunk két kis magyar csö. csemetével! Minden jót és egészséget kívánunk a szülőnek és az újszülöttnek. Neveljék fiaikat becsületes jó magyaroknak.

Kovács Ferenc Franciaország, bajtársunk hűséges felesége hosszú és súlyos szenvedés után f. évi április hó 30-án visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Nem érthette meg, hogy szeretett Hazájába visszatérhessen, mert az Ur elszólitotta sorainkból. Bánatos férjének adjon a mindenhát a megváltozhatatlanba való megnyugvást s a veszteség feletti nagy fájdalomra mielőbb gyógyító irt. --

Harcfegyelem biztosító alakulatok működtek a II. világháború utolsó hónapjaiban. Ezekre vonatkozó olyan adatokra volna szükségünk, amelyek alapján az illetékes helyekre beadványt szerkeszthessünk s elosztassuk azt a téves felfogást, hogy a nevezett alakulatok csendőrségek voltak. Bajtársaink erre vonatkozó szíves közléseit mielőbb kérjük. A közlők neveit szigorúan titokban tartjuk.

Angliában a múlt hónap végén megtartott általános választások eredménye szerint a konzervatív párt 344 mandátummal megszerezte az abszolút többséget az Alsóházban. Az ottani munkaspártnak 277 képviselőjét választották be a parlamentbe s a kommunista párt egyetlen egy mandátumhoz sem jutott. Talán éppen a választás új eredményének ismeretében robbantották ki az ottani kommunisták a vasutas sztrájkot, amelynek útján óriási károkat okoztak az országnak és az angol népok.

--

H A N D S C H R I F T - K É Z I R A T! ADRES-CID: B.L. Szekeresztősége.
DRIEBERGEN. Arnhemse Bovenweg 28. NEDERLAND.

DRUKWERK.
PRINTED MATTER.
PERIODIQUE.
DRUCKSACHE.

339
Aan Heer
Mr.
Msr.
Herr.

Dr. BELA REKTOR
376 EDDY RD.
CLEVELAND 8. Ohio

U.S.A

